

AHOJ TETI A STREJDOVĚ
AHOJ BILDIS TEMOC DOBŘI

PRATELE

BUDE SEMI

ALE KDIŠ SEM PRIC
STISKA +

TAK SEM STE VNE

TADI

SOS DĚTSKÉ
VESNÍČKY

Vesnička

BŘEZEN 2023

PO TETI A STREJDOJ

DĚNISEK

Úvodní slovo

Milí přátelé,

možná jste si všimli, že se titulní stránka první letošní Vesničky liší od těch, na které jste u našeho časopisu zvyklí. Dopis, který napsal devítiletý Denisek tetám a strejdům z krizového centra SOS Sluníčko, když po několika měsících i se dvěma bráškami odjížděl, nás všechny dojal. Tento spontánní projev dětské vděčnosti od té doby zdobí stěnu v SOS Sluníčku a zdobí i aktuální vydání našeho časopisu. Celý Denisekův příběh si můžete přečíst uvnitř čísla.

Jako už tradičně, i v letošním prvním čísle najdete stručné shrnutí naší pomoci dětem v průběhu minulého roku. Byl to pro všechny rok náročný. Pomoc našich terénních sociálních služeb vyhledávají stále častěji rodiny, které jsme dříve mezi klienty nepotkávali. V naší zábrěžské pobočce výrazně vzrostl počet zejména matek samoživitelek, které nechtějí spoléhat na sociální dávky a mají snahu své děti uživit, v souvislosti s překotným růstem cen potravin a všeho ostatního to však samy bez pomoci a podpory nedokáží. Nemají z čeho zaplatit nájem a náklady na bydlení, do toho děti opět vyrost-

ly z bot i zimních bund... Finanční a materiální nedostatek má vliv na psychiku rodičů a následně celkovou atmosféru v rodině. Snažíme se rodiny v první řadě stabilizovat tak, aby rodiče byli svým dětem schopni naplnit nejzákladnější potřeby. Když se toto podaří, můžeme pak s rodinou dále pracovat na zlepšení komunikace a vzájemných vztahů, na posílení rodičovských kompetencí.

V tom nám mimo jiné pomáhá projekt Velká pětka, který vám podrobněji představíme uvnitř tohoto i několika následujících čísel. Velká pětka je postavena na skutečnosti, že ve výchově dětí nejlépe fungují zdánlivě nejobyčejnější věci: zájem, objetí, mazlení, povídání, hraní. Většina z nás, kteří jsme vyrůstali v láskyplném prostředí, používá tyto „maličkosti“ zcela intuitivně. Někteří rodiče je však přirozeně používat neumějí, a my je tomu učíme.

Přeji vám krásné dny začínajícího jara

Soňa Kolářová
Vedoucí sociální pracovnice, SOS Kompas Zábřeh

Vydavatel: SOS dětské vesničky, z.s., Strakonická 98, 159 00 Praha 5, IČ: 00407933. **Účet veřejné sbírky:** 211 757 409 / 0300, **účet pro naše dárcy:** 120 777 711 / 0300.
Redakce: Radana Košťáliková, Michaela Poláková, Milan Palán. **Grafická úprava:** Martin Málek.

Uzávěrka: 10. 2. 2023. **Náklad:** 8 000 ks. **Vyrobil:** Česká mailingová společnost, s.r.o. **Výrobní cena:** 4,56 Kč. Vychází čtvrtletně. ISSN 1803-1730. Jména dospělých osob a dětí, jejichž příběhy vám v časopise přinášíme, jsou z důvodu ochrany soukromí většinou změněna. Ilustrační fotografie, není-li uvedeno jinak, pocházejí z fotobanky SOS dětských vesniček.

VÁNOČNÍ DÍLNIČKY DĚTI BAVILY

Ručně malované hrníčky, ozdoby na vánoční stromček, výrobky z keramiky, korálků nebo dřeva – to byl výsledek tradiční vánoční dílničky, kterou pro děti uspořádaly kolegyně z naší pobočky v Zábřehu na Moravě. Kdo v předvánočním shonu navštívil náš adventní stánek na Moravském náměstí v Brně, mohl si dokonce některý z těchto artefaktů odnést domů.

OTEVŘELI JSME DŮM NA PŮL CESTY V HAVÍŘOVĚ

Na konci minulého roku jsme díky podpoře společnosti Heimstaden otevřeli nový dům na půl cesty SOS Kotva v Havířově. Služba umožňuje mladým dospělým, kteří nemají funkční rodinné zázemí, plynulý vstup do samostatného a odpovědného života. Heimstaden vedle toho podporuje také naši pomoc dětem v pěstounských rodinách a umožňuje nám poskytovat tréninkové bydlení pro mladé rodiny v krizi.

SBÍRKA NA PRAŽSKÉM HRADĚ BYLA ÚSPĚŠNÁ

Na Tři krále skončil v pořadí už 24. ročník charitativní vánoční sbírky ve prospěch SOS dětských vesniček, která se už tradičně koná na Náměstí Sv. Jiří na Pražském hradě. Do kasičky pod vánočním stromem kolemjdoucí přispěli celkovou částkou 157 613 korun. Vybrané peníze půjdou na podporu dětí z rodin, které se potýkají se závažnými problémy.

E.ON DLOUHODOBĚ PODPORUJE OHROŽENÉ DĚTI

Společnost E.ON, dlouhodobý partner SOS dětských vesniček, stále hledá nové způsoby, jak pomoci. V loňském roce podpořila péči o ohrožené děti výtěžkem z tematické roadshow a do pomoci zapojila i své dlouholeté zákazníky. Více než 6,5 tisíce z nich darovalo svůj věrnostní bonus na dobročinné účely, a ohroženým dětem tak dohromady přispěli 2 miliony korun.

V bezpečí až na třetí pokus

Kolikrát se člověk musí spálit, aby přestal sahat na rozpálená kamna? A kolikrát může malé dítě někdo opustit, aby ještě někdy někomu věřilo? Tři bráškové, které jednoho dne přivezli do krizového centra, o takových počtech vědí své.

„Snad ještě nikdy jsem neviděla takovou směs nedůvěry a zároveň vděčnosti“, vypráví Milena, teta v SOS krizovém centru, která dostala Deniska, Sebíka a nejmladšího Tadeáška na starost. „Chlapečci byli hodně zanedbaní, všichni na svůj věk hodně špatně mluvili. Tadiík měl silný ekzém a Sebík byl spálený na ruce, asi od sporáku. Byli vystrašení, ale zároveň úplně vyhladovělí po jakékoliv pozornosti.“

STRACH STŘÍDÁ RADOST

„Ukázala jsem jim snad všechny hračky, co máme v šuplíku v naší herničce, ale se vším si jen krátce pohráli a jen jsem se otočila, třeba jen abych připravila svačinu, pustili, co měli v ruce, a chytali mě za ruce, za sukni, tříletý Tadeášek i za nohu.“ S Milenou za pár dní úplně rozkvetli. „Vzala jsem je do herny, kde vydrželi skákat, běhat a povykovat dvě hodiny. V kině, kde byli taky úplně poprvé, naopak dvě hodiny seděli a ani nešpitli, jen oči jim svítily do tmy nadšením. Ještě týden pak vydávali mimoní zvuky a strašně se u toho smáli. Jsou to zlatí kluci, nikdy na ně nezapomenu.“

Chvilí se zdálo, že péči mámy, která se střídavými úspěchy a nakonec marně bojovala s drogovou závislostí, převezme otec. Byl kluky dvakrát navštívit a pak jim ještě párkrát volal, ale návštěvy začaly nahrazovat sliby a při úředním jednání vykazoval i on vykazoval známky intoxikace. Babička chlapců poté potvrdila, že i jejich otec se bohužel vrátil k užívání drog.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JE BÝT SPOLU

Řešením patové situace bylo nakonec umístění brášek do dětského domova rodinného typu. „Zní to smutně, ale pro kluky to bylo nejlepší možné řešení. Babička, která má v péči už dva jejich sourozence, by stálou péčí o tři další rarášky už nevládla. Bydlí ale jen několik minut chůze od dětského domova a kluci mohou být každý víkend u ní. A zůstali všichni tři pohromadě, to pro ně bylo nejdůležitější. Všechno jsme jim pečlivě a adekvátně věku vysvětlili, odcházeli opečovaní a spokojení, bylo to vidět i v dopise, který nám Denisek napsal. V domově prospívají, jsou to skvělí kluci, věřím, že se v životě neztratí.“

Patrik žije Yako král

Patrik Diamond vyrůstal nejprve v dětském domově, v osmi letech si ho vzala do péče pěstounka z SOS dětské vesničky ve Chvalčově. I když jeho dětství nebylo snadné, dnes žije naplněný život: vedle své běžné práce vybudoval po večerech oděvní značku Yako King, má dvě děti a občas mu zbyde čas věnovat se i svému dávnému koníčku – hudbě.

Jaké bylo vaše nejrannější dětství?

Moje biologická maminka byla nemocná, nemohla se o mě starat, proto jsem vyrůstal nejprve v kojeneckém ústavu a potom v dětském domově ve Zlíně. V osmi letech si mě a další dvě mladší děti odvezla jedna z vychovatelek s sebou do Chvalčova a stala se naší pěstounkou.

Jak na tu změnu vzpomínáte?

Ze začátku to bylo těžké. S pěstounkou jsme si moc nerozuměli. Byl jsem nejstarší, hodně jsem mladší sourozence hlídal, pěstounka nás často nechávala samotné. Byla 80. léta, vesničku řídily komunistické úřady, nikdo moc neřešil, jestli se o nás stará dobře.

Takže jste ve vesničce nebyl šťastný?

To zase ne, já jsem tam prožil nejlepší roky. Byla tam krásná příroda, pořád jsme byli s dětmi venku. Chodili jsme často na Hostýn, celou zimu býval sníh, takže dolů jsme jezdili na saních, to jsou úžasné zážitky. Měl jsem tam dobré kamarády a dostal jsem se tam i k hudbě, která mě baví dodnes.

A jak se to vyvíjelo s pěstounkou?

V 90. letech se ve vesničce všechno měnilo, přišel nový ředitel Pavel Malének, který se o nás zajímal a naši situaci řešil.

Brzy jsme proto dostali novou pěstounku, která byla opravdu moc hodná, jen já jsem ji asi dost zlobil, byl jsem v té době už v pubertě. Na tu dobu ale vzpomínám strašně rád, mám s ní spojené nejkrásnější zážitky.

Jaké třeba?

Můj možná nejlepší rok v životě byl rok 1994. Bylo mi šestnáct a poprvé jsem jel do zahraničí: nejprve na mezinárodní tábor pro děti z SOS vesniček v italském Caldonazu, na krásné místo v Alpách u jezera. A hned potom jsme ještě jeli na týden k moři – jedna cestovní kancelář nám darovala zájezd na Krétu. Letěli jsme letadlem! To bylo úplně neskutečné.

Jak se váš život vyvíjel po dovršení dospělosti?

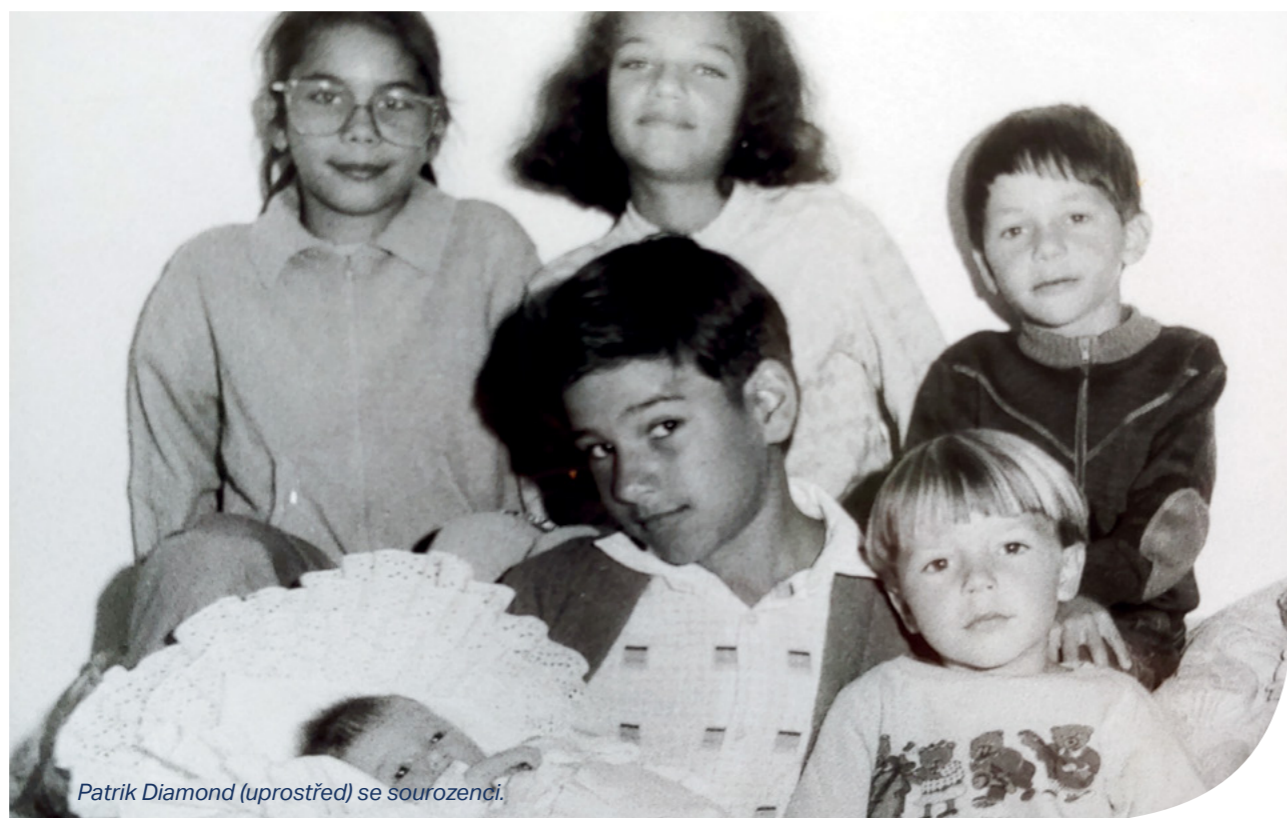
Vyučil jsem se v Kroměříži na automechanika. Když mi bylo 18, vyhledal jsem vlastní mámu, která mě po celé dětství navštěvovala – jak v domově, tak potom ve vesničce. Žila v Brně v otěsných podmínkách, staral jsem se pak o ni až do doby, kdy před 15 lety zemřela.

A živil jste se jako automechanik?

Ano, ale vedle toho jsem pořád zkoušel i podnikat, jak vidím nějakou příležitost, tak se na ní vrhnu. Do toho se věnuji muzice, několik let jsem patřil tady v Ostravě mezi úspěšné dýdžeje.

A čím se živíte dnes?

Jsem vedoucí prodejny s autodíly. Vedle toho už několik let navrhuji a šiji oblečení, mám svou značku Yako King, která se dobře prodává.

Patrik Diamond (uprostřed) se sourozenci.

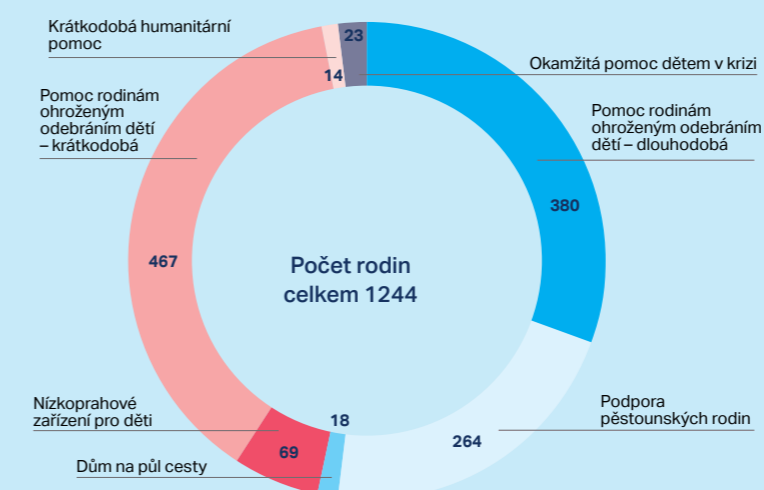
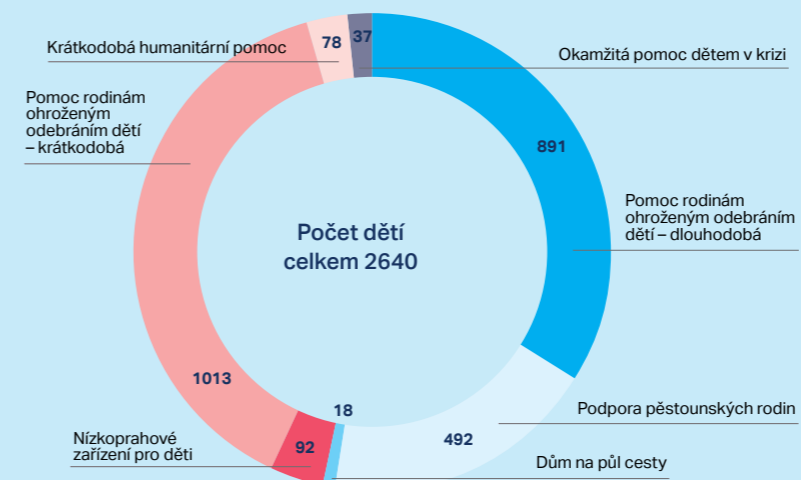
Naše pomoc dětem v roce 2022

2 640
dětí

1 244
rodin

8 krajů
15 měst
23 poboček

Pilotně jsme odzkoušeli monitorování dopadu naší pomoci prostřednictvím několika klíčových ukazatelů. Zkušební doba byla příliš krátká na komplexní výsledky, ale už nyní víme, že svou situaci v průběhu testovacího období díky naší pomoci vylepšilo:

- **54 %** rodin s nedostatečnými příjmy
- **56 %** rodin ohrožených ztrátou bydlení
- **61 %** dětí, které měly problémy se zvládnutím školní docházky

Vítku, nezlob se

I když už Vítek, Maruška i malá Valinka dávno spali, Yveta dlouho do noci koukala do stropu a trápily ji jak výčitky, tak obavy z dalšího dne. Nedávno jí bývalá tchýně pohrozila, že ji nahlásí „na sociálku“ a ta jí sebere děti. To bych nepřežila, plakala večer do polštáře Yveta – jenže je pravda, že na ně často křičí, přemožená každodenním stresem. Naštěstí jí kamarádka poradila, kde se jí dostane pomoci.

HLEDÁNÍ CESTY KE ZRANĚNÉMU SRDCI

Naše sociální pracovnice Sylva, která se Yvety ujala, s ní probrala situaci rodiny. „Viděla jsem hned, jak moc jí na dětech záleží, to je vždycky snad to nejdůležitější: znamená to, že je dospělý motivovaný a spolupráce by se mohla povést.“ Jako samoživitelka zápasila Yveta hlavně s finanční nouzí, ale trápilo ji i nestabilní bydlení a právě komunikace s dětmi. Hlavně s nejstarším Vítkem, který těžce nesl odchod táty, se jí nedařilo navázat užší vztah.

„Než manžel odešel, občas s Vítkem hrával Člověče nezlob se, ale já na to nemám sílu,“ řekla Yveta Sylvě. „Vítek měl tátu rád a klade mi za vinu, že už s námi není. On se tak sice rozhodl sám, já ale byla ráda, že odešel. Pil víc a víc, dělal dluhy a několikrát mě zbil, to se mi naštěstí podařilo před dětmi utajit.“

NÁVRAT ŠTASTNÝCH DNÍ

Sylva ji povzbudila, aby to Člověče přeci jen zkusila, a několik deskových her jí půjčila. Zároveň Yvetě pomohla s hledáním práce a stálého bydlení. „Chvilí to trvalo, ale Yvetina proměna byla neskutečná“, usmívá se Sylva, která se hned tak s nějakou změnou nespokojí. „A Vítkova taky. Na příští návštěvě mi šťastně hlásil, že se sám naučil dámu a že už dvakrát porazil kamaráda. Pro všechny starosti Yveta skoro zapomněla, jak blízko si s Vítkem dřív byli. Ta vzájemná láska tam je ale pořád – a teď už o ní oba zase vědí.“

NÁŠ DĚTSKÝ OMBUDSMAN SE NENUDÍ

Ombudsman SOS dětských vesniček Radim Kejřík, kterého si děti samy zvolily, měl v loňském roce napilno. Kromě toho, že navštívil pobočky v osmi regionech, aby se dětem osobně představil, řešil také problémy, se kterými se na něj děti obraceli. Nejčastěji šlo o trable dětí se spolužáky ve škole i mimoškolních kolektivech. V dalších případech se věnoval dětem, které měly potíže v rodině nebo s dalšími dospělými. Ve všech případech se nakonec podařilo najít řešení, a ukazuje se tak, že funkce ombudsmana má velký smysl.

ACTION POMÁHÁ DĚTEM V KRIZOVÉM CENTRU

Děti umístované v našich krizových centrech spojuje trauma ze ztráty rodičovské náruče a velmi často si v sobě nesou i další zraňující zážitky. Láskyplná péče tety-pečovatelky pro ně mnohdy znamená úplně novou zkušenost. Díky podpoře sítě obchodů Action zajišťujeme v našich krizových centrech dětem také psychologickou a další odbornou pomoc.

SPOLEČNĚ SÁZÍME NA BUDOUCÍ GENERACE

Koncem minulého roku se mladí dospělí z našeho brněnského Domu na půl cesty zúčastnili akce ekologického sdružení Sázíme Česko. Společně s dalšími dobrovolníky z celé republiky pomohli vysázet tisíce buků, dubů a dalších stromů. Domů se vrátili sice unavení, ale plně nabití pozitivní energií a se skvělým pocitem, že alespoň trochu mohli pomoci přírodě.

BOBST POMÁHÁ PĚSTOUNSKÝM RODINÁM Z UKRAJINY

Díky podpoře společnosti Bobst Central Europe jsme v naší brněnské vesničce připravili zázemí pro pěstounské rodiny s dětmi, které k nám uprchly před válečným konfliktem na Ukrajině. Poskytnuté finanční prostředky nám umožnily pořídit vybavení bytů a zaměstnat také ukrajinskou koordinátorku, která má pomoc potřebným na starost.

Velká pětka: Pět kroků k šťastnému dětství

V naší podpoře ohrožených rodin se nespokojíme jen se zabezpečením základních životních potřeb pro všechny děti, i když to je samozřejmě základ. Sociální pracovníce se snaží dosáhnout i toho, aby se vztah mezi rodiči a dětmi rozvinul do té míry, aby se doma děti cítily bezpečně a milovaně. Pomáhá jim v tom metoda nazvaná Velká pětka, kterou vám v tomto a v dalších letošních číslech našeho časopisu chceme představit. Myslíme si totiž, že to, na čem staví, má hodnotu pro úplně každého z nás.

CO VŠICHNI DNES A DENNĚ POTŘEBUJEME?

Pocit, že mi někdo rozumí. Pocit emoční podpory. Pocit bezpečí. Sebeúctu. Radost ze života. Důvěru ke světu. Sebeovládání. To vše je potřeba k vytvoření celistvé osobnosti člověka. Pokud máme v životě štěstí, poskytneme nám tohle všechno rodina, nejbližší okolí a později širší společenství, do kterého jsme se narodili.

Ohrožené děti často bohužel takové stabilní a podpůrné prostředí nemají a jejich dospělý život je pak něco jako neustálá chůze po rozbitých střepech emocí, kterým nerozumějí a s kterými nedokáží nic udělat. Neplatí to ale zdaleka jen o nich!

PĚT STUPÍNKŮ DO BEZPEČÍ

Naším sociálním pracovnícím, které dětem a jejich rodičům pomáhají, se denně osvědčuje přístup, který vychází z poznatků neurovědy a pracuje se způsobem, jakým mozek zpracovává podněty z okolí. Miminko má po narození miliardy mozkových buněk, nejsou ale navzájem propojené, tedy nefungují. K tomu, aby se buňky navzájem propojovaly a děťátko se dobře vyvíjelo, potřebuje dospělou pečující osobu, která mu dodá pocit bezpečí.

Zní to možná příliš složitě, ale stačí si představit miminko, které je zcela odkázané na okolí, ale na jeho pláč třeba i několik hodin nikdo nereaguje. Zanedbané děťátko nedostane šanci, aby se mu vybudovaly miliony propojení mezi neurony, které všechny slouží k navazování pozitivních vazeb k okolí. Existují naštěstí postupy, jak tyto procesy do jisté míry znovu spustit a částečně napravit už napáchané škody.

Proč se metodě, kterou Vám chceme letos ve Vesničce představit, říká „Velká pětka“ (v originále Five To Thrive) a proč považuje za nejdůležitější součást přístupu nejen k dětem, ale i ke světu okolo nás pozornost a empatii, si řekneme už v květnové Vesničce. Těšíme se s Vámi!

Poprvé

Co tak může vidět pětiletá holčička poprvé? Možná slona, lanovku nebo ohňostroj... Dnes šestiletá Emily ve svých pěti letech poprvé viděla jablko, svoji fotku na nočním stole a umyvadlo s tekoucí vodou. A čistě povlečenou postel a svojí dvouletou sestřičku Anetku v teplé čepici. Zdá se to nepravděpodobné?

Pěstounka Lucie vychovala už dvě děti, také holčičky. Z obou jsou už dospělé slečny, obě spokojené a veselé, které náhradní mámu často navštěvují. Lucie o ně začala pečovat, když byly malinké – roční a měsíční miminko. „Tehdy to bylo jiné, mnohem lehčí,“ svěřila se Lucie po prvních týdnech péče o Emily a Anetku sociální pracovníci Míše. „A nemyslím si, že to je proto, že jsem byla skoro o dvacet let mladší.“

NEVSTOUPÍŠ DVAKRÁT DO STEJNÉ ŘEKY

Míša se vůbec nediví, že to má Lucie těžké, ví, že obě holčičky strašně často pláčou a jakoby se bály, co se v příští minutě stane. Ví také, že dá pěstounce hodně práce, než se strach změní v radost a dětskou bezstarostnost.

„Emily a chvilí i Anetka vyrůstaly v hodně zoufalých podmínkách. Chudoba by nevadila, ale v rodině bylo domácí násilí, neléčené závislosti a další problémy, které rodiče bohužel nechtěli řešit, odebrání dětí bylo jediným možným řešením.“

U Lucie Emilka poprvé zažívá, že když je jí smutno, přijde obejmutí a pomazlení. Když udělá něco špatně, nikdo na ni nekřičí, jen s ní o tom mluví a pak ji taky pomazlí. Často a ráda kolíbá Anetku, kterou kdysi pomáhala mamince doma ve svých čtyřech letech porodit, a čichá si k ní, protože Anetka je pořád čistounka a voňavá.

JE MOŽNÉ NĚKTERÉ VĚCI ZAPOMENOUT?

Emily už skoro zapomněla, jaké to je, být za trest zavřená ve sklepě, zato viděla na podzim v ZOO slona, lanovku a před měsícem novoroční ohňostroj: ten ji vylekal, ale když se přitulila k mámě, začal se jí líbit. Život je vlastně docela hezký, když se člověk může těšit na další den...

Vyplňte si daňové přiznání za 15 minut
na www.sos-vesnicky.cz/dp

Daně rychle a snadno,, bez registrace, vše anonymně.
Daňová kalkulačka vypočítá vaše daně a připraví Vám přehledy pro pojišťovny.
Peníze, které ušetříte za účetní, můžete věnovat na pomoc dětem.
www.sos-vesnicky.cz/dp

HLAVNÍ PARTNEŘI

Heimstaden
přátelský domov

pepco

e-on

OMV

KB

BOBST

NAGEL-GROUP

Dr.Oetker

Orbit

PORSCHE
ČESKÁ REPUBLIKA

ACTION

Marriott
INTERNATIONAL

CSOB
Stavební spořitelna

Raiffeisen BANK
Banka inspirovaná klienty

DB SCHENKER

LAMA
energy

MORA

cewe

Livesport

Hypoteční banka

PRE

ZAPA beton

OSC

Chmellar
Business Development

bel
for all for good

AGROTEC
Group

LIKOU

PURPLE FOUNDATION

VORWERK

EURO FRIGO
Praha spol. s r.o.

NADACE ČEZ

nova

DORMEO

tescoma

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Česká televize

Český rozhlas

BusinessMedia
CZECH REPUBLIC

newton media

MINDSHARE

V ROCE 2021 NAŠI ČINNOST PODPOŘILY TYTO INSTITUCE

 Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Olomoucký kraj, Hlavní město Praha, Karlovarský kraj,
Jihomoravský kraj, Karlovy Vary, Prostějov, Brno, Přešov, Aš, Zábřeh, Bystřice pod Hostynem, Cheb.